

Nr 450.

Av herr **Spångberg m. fl.**, om avslag å *Kungl. Maj:ts proposition, nr 39, med förslag till lag om kollektivavtal och till lag om arbetsdomstol.*

... »Enär staten uppkommit ur nödvändigheten att tygla klassmotsättningarna, enär den samtidigt uppkommit mitt i sammandrabbningen mellan dessa klasser, så är den i regel den mäktigaste, ekonomiskt härskande klassens stat, vilken klass med statens hjälp även blir politiskt härskande och sålunda förvärvar nya medel till den förtryckta klassens undertryckande och exploatering.»

F r. E n g e l s.

Allmän motivering.

I proposition nr 39 till årets riksdag har regeringen föreslagit riksdagen att antaga i propositionen framlagda förslag till lag dels om arbetsdomstol och dels om kollektivavtal. Det är en del av ett gammalt arbetsköparkrav, som regeringen under tal om »samhällsintresse» och »statens neutralitet» därmed söker förverkliga.

Talet om »samhällsintresse» och »statens neutralitet» som stöd för en sådan lagstiftning det här är fråga om är fullständigt falskt, då man därmed vill göra gällande, att staten skulle stå såsom rättvis medlare mellan samhällets olika mot varandra stridande klasser. Det kapitalistiska samhället med dess äganderättsförhållanden och produktionssystem uppdelar människorna i två mot varandra stående huvudklasser, som stå i oförsonlig motsättning till varandra. Den ena klassen, kapitalisterna, äger produktionsmedlen, naturrikedomarna etc. och vill åt sig ha största möjliga profit. Den andra klassen, lönearbetarna, äger endast sin arbetskraft, vilken den för att erhålla levebröd nödgas sälja, varav för denna grupp följer ett intresse att erhålla högsta möjliga lön. Här ha vi grundorsaken till konflikterna, som sålunda äro naturliga företeelser i ett kapitalistiskt samhälle. Statsmakten kan icke stå såsom »neutral rättsmedlare» mellan dessa motsatta klasser, utan är ett maktorgan i den ena, i den härskande kapitalistklassens händer.

Med statsmaktens hjälp blir sålunda i ett kapitalistiskt samhälle den ekonomiskt härskande klassen även den politiskt härskande. Lagar om arbetsfred o. dyl. bli endast medel till arbetarklassens undertryckande med statens hjälp.

*De politiska
partiernas
ställning.*

Allt eftersom utvecklingen fortskridit med de senaste årtiondenas stora framsteg på det tekniska området, som medfört oerhörda omvälvningar i de produktiva organisationsformerna, har klyftan mellan klasserna vidgats och motställningarna ökats. Samtidigt ha de samhällsbevarande partierna med mer eller mindre skenbar radikal betoning knutits närmare bourgeoisien och vunnits för lagar, varmed arbetarklassen skulle hållas nere. En sådan utveckling finna vi hos de borgerliga s. k. vänsterpartierna, som härmed ytterligare markerat sin ställning som arbetarklassens fiender.

Men även det socialdemokratiska partiet har i regeringsställning utvecklats i liknande riktning, och man kan konstatera, att det är med det socialdemokratiska partiets insats för strejklagarna, som arbetet med deras genomförande tagit verklig fart.

År 1925 framställde herr Hellberg i första kammaren en interpellation till socialminister Möller, i vilken interpellation han med hänvisning till de då pågående arbetskonflikterna efterlyste herr Möllers ställning till en »lagstiftning, som ger större möjlighet att i sådana utomordentliga fall förebygga en förödande kamp mellan arbetsgivare och arbetare». Herr Möller hänvisade i sitt svar till det medlings- och förlikningsförfarande, som i vissa fall redan tillämpats men ansåg att ytterligare samhällsingripande bör ske. »Ty», yttrade herr Möller, »även om, såsom jag förut sagt, samhället alltjämt huvudsakligen bör lita till medlings- och förlikningsförfarandet, då det gäller arbetskonflikter, anser jag dock icke att utvecklingen av samhällets fredsstiftande verksamhet härmed är avslutad. På en punkt synes det tänkbart, att den obligatoriska skiljedomen skulle kunna av parterna accepteras och till fördel för samhället funktionera, nämligen då det gäller rena tolkningsfrågor. Tvister om tolkningen av avtal borde kunna lösas utan öppna arbetsstrider. De borde kunna hänskjutas till en skiljenämnd med befogenhet att fastställa tolkningen.»

Herr Möllers uttalande innebar givetvis ett löfte, som arbetsköparnas representanter ej voro sena att utnyttja. Efter ytterligare påtryckning från borgerligt håll tillsatte den socialdemokratiska regeringen den 29 januari 1926 en delegation med uppdrag att »verkställa viss undersökning i fråga om åtgärder till arbetsfredens främjande». Statsrådet Möller framhåller i sitt uttalande till statsrådsprotokollet vid tillsättandet av arbetsfredsdelegationen, att »orubbad arbetsfred» är ett betydelsefullt samhällsintresse, som, även om det kan vara befogat att stå skeptisk gentemot föreställningen, att *alla* arbetskonflikter skulle kunna förebyggas genom lagstiftning, dock påkallar att problemet om »samhället och arbetsfreden» göres till föremål för en grundlig undersökning.

Statsrådet Möller framhöll vidare: »En undersökning härom borde kunna utföras på så sätt, att representanter för Landsorganisationen i Sverige och för Svenska Arbetsgivareföreningen beredes tillfälle att tillsammans med personer, vilka kunna anses stå neutrala till själva intressefrågorna vid arbetskonflikter, diskutera hithörande spörsmål.

Då det från skilda utgångspunkter måste anses önskvärt, att den industriella rättsordningen icke genombrytes av avtalsbrott, synes frågan om obligatorisk skiljedom i rättstvister böra hänskjutas till nämnda undersökning. Likaså

torde undersökningen böra avse frågan, huruvida lagens stadga bör givas åt den faktiska rättsordning, som under tidernas lopp vuxit upp genom arbetarnas och arbetsgivarnas förenings-, förhandlings- och avtalsväsende.

Nära sammanhängande härmed är frågan om förenings- och förhandlingsrätts lagfästande. Jämväl denna fråga synes mig vid den ifrågasatta undersökningen böra upptagas till behandlig, därvid hänsyn bör tagas även till sådana löntagargrupper, vilkas kollektiva förhandlingsrätt ännu icke vunnit hävd. Slutligen bör undersökningen även omfatta de särskilt ömtåliga frågorna om olika blockad- och bojkottmetoder, tillämpade av arbetsgivare och arbetare, samt om möjligheterna för skiljedomsinstitutets införande inom olika arbetsområden även i andra tvister än rättstvister.»

I ett interpellationssvar till herr Järte den 19 februari 1926 underströk herr Möller ytterligare, att han »icke är någon principiell motståndare till skiljedom i intressetvister.» — »Men» — yttrade herr Möller — »vill man verka för åsiktsförskjutningar och opinionsförskjutningar, tror jag, att den enda metoden är att iakttaga en mycket stor försiktighet. Vill man *rusa* på detta område för att nå de efterlängtade resultaten, är jag rädd, att det kommer att visa sig, att man ingenting vinner utan möjligen endast åstadkommer, att de uppfattningar, som vänt sig emot praktiskt taget alla ingripanden utifrån i arbetstvister, ytterligare skärpas, och att man följaktligen snarare når motsatsen till vad man önskar än vinner det åsyftade målet.»

Det är sant, att flera socialdemokratiska talare både inom och utanför riksdagen uttalat sin anslutning till principen om obligatorisk skiljedom av här ifrågavarande slag. Det är vidare sant, att flera socialdemokratiska tidningar gått in för samma lagstiftning. Men när den nuvarande regeringen med stöd av dessa förhållanden vill göra gällande, att socialdemokraterna i dessa fall skulle ha framfört arbetarnas uppfattning, mötes den av hela arbetarklassens eniga protester.

Det är under dess förhållanden synnerligen viktigt, att fastslå, att *i den omfattning som socialdemokraterna engagerat sig för denna lagstiftning, i samma utsträckning ha de gjort detta mot arbetarklassen och fackföreningsfolket*, som enhälligt avvisat alla tankar på sådan lagstiftning.

De motiv, som i riksdagen framförts av kommunistiska partiets representanter mot lagstiftningen om strejkköförbud, ha visat sig fullständigt sammanfalla med de synpunkter fackföreningsfolket lagt på frågan.

Att det här är fråga om en typisk klasslagstiftning, riktad mot fackföreningarna, och att den av de olika parterna uppfattas som sådan framgår tydligt av de uttalanden rörande behovet av lagstiftning på förevarande område, som avgivits av olika sammanslutningar, ämbetsverk och organisationer.

Av propositionen framgår, att *socialstyrelsen, väg- och vattenbyggnadsstyrelsen, järnvägsstyrelsen, vattenfallsstyrelsen, domänstyrelsen, telegrafstyrelsen, arméförvaltningen, marinförvaltningen samt åtskilliga underordnade militära förvaltningar* i huvudsak tillstyrkt de föreliggande lagförslagen. *Generalpoststyrelsen*, som i princip anslutit sig till förslaget, ifrågasatte huruvida tidpunkten för dess genomförande kunde anses lämplig.

De intresserade parternas (klassernas) ställning.

Centralförbundet för socialt arbete har även tillstyrkt förslaget.

Arbetsköpareorganisationerna hava tillstyrkt eller ej haft någon anmärkning att göra mot förslaget. I propositionen anföres härom följande: »De organisationer på arbetsgivarsidan, som inkommit med yttrande, hava i allmänhet i princip tillstyrkt förslagen. Denna ståndpunkt har intagits av *svenska arbetsgivareföreningen, svenska lantarbetsgivarnes centralförening, Sveriges redareförening, svenska tidningsutgivareföreningens arbetsgivarsektion, Värmlands och Västra Bergslagens skogsarbetsgivarförening, Sveriges bageriüdkareförening, Sveriges charkuteri- och slakteriüdkareförening, Sveriges bleck- och plåtslageriarbetsgivarförening, Sveriges målarmästareförening, Sveriges trafikbilägares riksförbund, svenska frisörföreningen samt Sveriges smides- och mekaniska verkstadsidkares riksförbund. Svenska järnvägarnas arbetsgivareförening och svenska städernas förhandlingsorganisation* hava ej framställt någon anmärkning mot lagstiftningen på förevarande område. *Sveriges skräddaremästarecentralförening* har ansett sig böra avstyrka utkastens i deras föreliggande avfattning.»

Fackföreningsfolkets bestämda motstånd till lagstiftningen framgår även av propositionen. Det konstateras: »I de från arbetarsidan inkomna yttrandena har man i allmänhet ansett, att de föreliggande utkastens icke borde upphöjas till lag. Sålunda hava *landssekreteriatet, svenska textilarbetsförbundet, svenska lantarbetsförbundet, svenska elektriska arbetareförbundet, Sveriges lokomotivmannaförbundet, Sveriges hotell- och restaurangpersonals förbund, Upplands lantarbetsförbundet, telegraf- och telefonmannaförbundet, svenska automobilförförbundet, försvarsverkens civila personalförbund och svenska eldareunionen* bestämt avstyrkt utkastens antagande. Samma ståndpunkt intages i omförmälda från *cirka ettusenfemhundra arbetarsammanslutningar* inkomna skrivelser.»

Man kan av de olika uttalandena konstatera att här står klass mot klass, båda mycket medvetna om att det är ett allvarligt försök att hindra fackföreningsfolkets rätt att förfoga över sin arbetskraft.

Specialmotivering.

I det föreliggande förslaget till lag om kollektivavtal stadgas förbud för part att under tid, ingånget kollektivavtal är gällande, vidtaga arbetsinställelse, bojkott eller annan därmed jämförlig stridsåtgärd: 1) på grund av tvist om avtalets giltighet, bestånd eller innebörd eller på grund av tvist, huruvida visst förfarande strider mot avtalet eller mot vad som stadgas i lagen om kollektivavtalet; 2) för att åstadkomma ändring av avtalet; 3) för att genomföra bestämmelse, avsedd att träda i tillämpning efter det avtalet utlupit; eller 4) för att bispringa annan i fall, då denne icke själv äger vidtaga stridsåtgärd. Det föreslås vidare förbud för förening att lämna understöd eller på något sätt medverka vid olovlig stridsåtgärd, som medlem vidtager. Organisation eller medlem som bryter mot kollektivavtalslagen skall enligt lagförslaget gäl-

da därav uppkommen skada. Därvid föreslås, att hänsyn skall tagas även till intresset i avtals upprätthållande och övriga sådana omständigheter av annan än rent ekonomisk betydelse.

Man har sökt skilja på rätts- och intressetvister samt vill göra gällande, att regeringens förslag till kollektivavtal endast gäller s. k. rättstvister. Den, som närmare vill undersöka orsaken till konflikterna mellan arbetsköpare och arbetare, skall snart finna, att även tvister om rena tolkningsfrågor äro intresse-^{Rättstvist eller intressetvist?}tvister.

Vi anföra några typiska exempel härpå.

Under senare delen av år 1912 förekom en tvist mellan målarmästare Belin och måleriarbetaren Lindkvist, Stockholm. Tvisten gällde följande punkt i avtalet: Punkt 60. »Iläggning av väv i spackelfärg och en gång bredspackling därå samt utspackling av skarvar. — 54 öre per kvm.»

Det var här ett intresse för arbetsköparna att få så mycket arbete som möjligt utfört, och de tolkade därför i sitt intresse punkten på så sätt, att arbetaren var skyldig att utföra två gånger bredspackling samt oljedränkning av murytan innan väven påspacklades. Arbetaren tolkade punkten efter dess innehåll och efter gällande praxis i yrket, nämligen så, att han icke var skyldig att utföra mer än vad som var upptaget i den föreskrivna punkten, alltså lägga väven i spackelfärg, trycka till den, bredspackla över vävytan samt utspackla skarvarna. Skulle därutöver det erfordras ytterligare bredspacklingar samt förberedning av vävytan innan vävspacklingen företoges, så skulle detta betalas efter de därför i avtalet befintliga punkterna.

I ärendet förelåg intyg från målarmästare U. Bildmark, C. J. Nyberg och I. Åkerblad samt från arbetslaget hos målarmästare Belin, att oljedränkning alltid betalas särskilt i dylikt fall, samt att *arbetarens* tolkning var riktig och att den var i överensstämmelse med den allmänna praxis i yrket.

I skiljedomen, som avkunnades av rådmän Vilh. Johansson den 17 dec. 1918, heter det trots detta:

»Enär ostridigt är, att iläggning av väv i spackelfärg ej kan verkställas utan föregående avslipning och oljedränkning, finner jag Lindkvist ej kunna tillerkännas särskild ersättning för oljedränkningen. Beträffande Lindkvists yrkande i övrigt, så, enär ej visat blivit, att Lindkvist utfört spackling å väven medan den varit våt i vidare mån än vad som erfordrats för vävens iläggning i spackelfärg,

samt det enligt bestämmelserna i punkten 60 av den mellan Stockholms Målaremästareförening och Svenska Måleriarbetarförbundets avd. I gällande prislista ålegat Lindkvist att utom det arbete, som erfordras för vävens iläggning verkställa en bredspackling därå,

varder Lindkvists yrkande att utbekomma särskild ersättning för sistnämnda spackling av mig ogillad.»

Genom detta domslut fick arbetaren ett avdrag på 15 öre per kvm. för en bredspackling samt 6 öre per kvm. för oljedränkning.

Som ett annat exempel kunna vi taga en tvist mellan målarfirman Lindén-Magnusson och måleriarbetaren A. Persson, Stockholm. Tvisten gällde en be-

stämmelse i avtalet mellan Stockholms målarmästareförening och svenska måleriarbetarförbundets avd. I, av följande lydelse:

»Utsparning kring beslag, gångjärn och dylikt av metall betalas med 11.5 öre per st. — färdigt.»

Arbetsgivarparten hävdade som sin mening, att den icke var skyldig att utbetala för sådan utsparning kring beslag av järn, nickel etc. utan endast kring beslag av mässing eller koppar, och hade med anledning därav gjort ett avdrag på 14 kronor.

Arbetarparten hävdade den meningen, att samma arbete var utfört oavsett vilken sorts metall beslagen bestodo av och att avtalet icke skiljer på metallerna utan upptar dem i sin helhet.

Skiljedomaren, Allan Cederborg, avdömde tvisten den 15 dec. 1926, och domen lyder i all sin enkelhet på följande sätt:

»Här kan arbetsgivarsidan icke förpliktas att för järnbeslag utbetala det av arbetarsidan påyrkade tillägget för utsparning.»

Domslutet innebär att arbetsköparnas intresse blivit bifallet i klar motsats till avtalets innebörd. Arbetarna få icke betalt för beslag av järn, nickel eller förkopprade eller förmässingade järnbeslag, som enligt detta domslut icke längre rubriceras såsom metaller.

Som ett tredje exempel anföra vi en tvist mellan målarmästare Hj. Palmkvist och måleriarbetarna V. Malm och K. Pettersson. Tvisten gäller en bestämmelse i avtalet »§ 4 mom. O» angående väntetid.

I detta moment stadgas: »Nödgas arbetare vänta på material, eller uppstår eljest hinder i arbetets fortgång och annat arbete ej lämnas, ersättes sålunda förlorad arbetstid efter gällande timlön. — — —»

I saken förekom följande: Malm och Pettersson hade påbörjat ett ackord — enligt avtal har arbetsköparen icke rätt att skilja arbetare från påbörjat arbete — men av någon anledning skilde målarmästaren arbetarna från arbetet med den motiveringen, att han icke erhöle pengar av byggmästaren. När detta motiv icke syntes tillräckligt starkt och saken blev tvistig på grund av att arbetarna icke funno sig i behandlingssättet, återtogos de i arbetet efter en dags uppehåll. Arbetarna gjorde då anspråk på väntpengar för den tid de varit skilda från arbetet.

Arbetsköparen lade då om saken på så sätt, att byggmästaren lämnade intyg, att den lägenhet, i vilken Malm och Pettersson skulle utföra arbetet, inte var uthyrd, varför arbetet inte skulle fullföljas, men att lägenheten dagen efter blivit uthyrd och arbetet därför kunde fortsättas.

Vid frågans behandling förelåg intyg från person, som förhört sig om förhyrning av nämnda lägenhet, att den »icke var och aldrig varit uthyrd».

Domen, som avkunnades av rådmän F. A. Lind d. 16 febr. 1928, löd:

»Enär måleriarbetarna Karl Pettersson och Wilh. Malm med hänsyn till de omständigheter under vilka målningsarbetet uti den lägenhet, varom tvisten är fråga, blivit dem anvisat och av dem påbörjats, icke kunna anses hava varit berättigade att efter arbetets avbrytande utan särskild order från arbetsgivaren återupptaga och fortsätta arbetet i lägenheten,

samt Pettersson och Malm, vilka icke, såvitt visats, erhållit dylik order om arbetets upphörande, kunna grunda någon avtalsenlig rätt till ersättning för förlorad arbetstid,

alltså finner jag Petterssons och Malms i saken framställda anspråk på väntetidsersättning icke kunna bifallas.»

Målarmästaren hade för sina intressen uppkonstruerat en tolkningsfråga och med hjälp från tredje part (byggmästaren) fått sina intressen tillgodosedda.

Ett par andra fall av skiljedomsutslag kan också förtjäna att referas, särskilt med hänsyn till den diametralt motsatta ståndpunkt, som samma skiljedomsstol därvidlag tillämpat. Den 20 okt. 1924 behandlade järnvägarnas skiljedomsstol en fråga rörande rätten för konduktörspersonalen vid Bergslagens järnväg att erhålla pälsar. I avtalet fanns tydligt utsagt, att förvaltningen hade skyldighet att utlämna ifrågavarande beklädnadspersedlar. Förvaltningen vägrade emellertid under motivering, att den hade träffat personlig överenskommelse med en del av konduktörspersonalen, att de skulle avstå från fordran på dessa persedlar, och domstolen gav förvaltningen rätt i trots av avtalets klara ordalydelse.

Den 18 mars 1926 behandlade samma skiljedomsstol frågan om ersättning för specialistvård av en vid Karlskrona—Växiö järnväg anställd befattningshavare. Enligt mellan parterna träffat avtal om sjukvård m. m. vore förvaltningen skyldig lämna ersättning vid sådant fall, då befattningshavarna nödgades anlita vård av särskild specialist. I här förevarande fall hade denna specialistvård utövats å Lunds lasarett, emedan det icke hos annan specialist fanns nödiga instrument för behandling av den åkomma, som patienten led av. Arbetsköparna hävdade emellertid den uppfattningen, att då patienten i detta fall intagits å allmänt sjukhus, kunde ersättning för specialistvård icke utkrävas. Detta var ju en uppenbar vantolkning av *meningen* i det gällande avtalet och endast formalistiska spetsfundigheter.

Denna gång höll emellertid domstolen så hårt på avtalets formella ordalydelse, att man gav arbetsköparparten rätt.

De här anförda exemplen, varav en mängd liknande skulle kunna anföras, visar huru dessa intressetvister betraktas såsom rättstvister. Det behövs endast en otydlighet i ett avtal för att en tvist härom skall betraktas såsom rättstvist, trots att det egentligen är en intressetvist, som ej blivit löst då avtalet träffades. Arbetsköparna skulle, om lagförslaget bleve antaget av riksdagen, komma att göra gällande, att ännu flera intressetvister vore rättstvister. Detta framgår även av det yttrande svenska arbetsgivarföreningen avgivit i anledning av den föreslagna lagstiftningen. Det heter däri bl. a.: »Man hade anmärkt, att nämnda fråga icke skulle hava någon synnerligen stor betydelse för arbetsfredens bevarande, när endast ett ringa antal av utbrutna öppna arbetskonflikter — enligt den sista officiella statistiken mellan 1 och 2 % — haft till anledning tvister om tolkning eller tillämpning av kollektivt avtal. Emellertid vore nämnda statistik, som vore grundad på parternas egna uppgifter, i hög grad vilseledande. *I verkligheten hade långt flera arbetsnedläggelser*

berott på tolkningstvister, fast man ofta icke rätt förstått att rubricera stridsorsaken.»

Arbetsköparnas uppfattning synes även delas av departementschefen, som i propositionen anför bl. a. följande härom: »Särskilt vill jag framhålla, att de siffror rörande arbetsinställelsernas huvudorsaker, som hämtats från den officiella statistiken, icke kunna användas för en direkt beräkning av rättstvister- nas betydelse för arbetskonflikterna. Enligt nämnda statistik äro arbetsinställelserna med hänsyn till sina huvudorsaker sammanförda under följande rubriker: »Lönefrågor», »Föreningsrätten», »Begäran om kollektivavtal», »Andra organisationsspörsmål», »Personliga förhållanden», »Arbetstiden», »Arbetares antagande» och »avskedande», »Arbetets anordning», »Tolkning av avtal» samt »Andra orsaker». Det är uppenbarligen oriktigt att påstå, att antalet av rättstvister föranledda arbetsinställelser sammanfaller med de siffror, som förekomma under rubriken »Tolkning av avtal». Jämväl under övriga rubriker, särskilt inom gruppen »Lönstvister», förekomma talrika arbetsinställelser, vilka hava karaktär av rena rättstvister».

Någon bestämd gräns mellan intressetvister och rättstvister, kan, som även framgår av ovanstående uttalanden, icke dragas. En lagstiftning om rättstvister utmynnar under nuvarande samhällsförhållanden i ett juristeri, där rena intressetvister komma att av arbetsköparna med framgång förklaras för rättstvister, såsom även ovan anförda exempel ge vid handen delvis skett med det skiljedomsförfarande, som redan nu tillämpas.

Skadeståndsskyldighet.

Beträffande påföljden för brott mot lagen om kollektivavtalet finnas i förslaget inga bestämda angivna böter eller straff. Däremot föreslås att part, som åsidosätter sina förpliktelser enligt lagen om kollektivavtal, gälde därav uppkommen skada, varvid hänsyn toges även till omständigheter av annat än rent ekonomisk betydelse. Skenbart ser detta ut att drabba arbetare och arbetsköpare lika. Någon reell grund för en sådan uppfattning finns emellertid icke. Den part, som innehar rätten och kontrollen över produktionsapparaten, har stora möjligheter att utan öppet avtalsbrott genomföra sin vilja. Arbetarna bli däremot nödsakade att antingen böja sig för ett enligt deras åsikt oriktigt domstolsutslag eller tillgripa den öppna konflikten. Den skadeståndsplikt, som i senare fallet kunde ådömas, skulle ej i förväg kunna beräknas av arbetarna samt bli både stor och oskälig. Skulle däremot en arbetsköpare någon gång dömas till skadeståndsplikt, kommer denna helt säkert att uppgå till högst sammanlagda beloppet av ej utbetalda arbetslöner. Skadeståndsplikten skulle sålunda ekonomiskt drabba arbetarna synnerligen hårt under det arbetsköparna komme lindrigt undan.

Arbetsdomstolens sammansättning.

Twisternas utgång blir givetvis beroende på domstolens sammansättning. Denna skall, enligt det i propositionen framlagda förslaget om arbetsdomstol, bestå av ordförande och sex ledamöter. De *s. k. opartiska*, ordförande och två ledamöter, förordnas enligt § 3 i förslaget av Konungen »bland personer, som icke kunna anses företräda arbetsgivar- eller arbetarintressen». *Ordföranden och vice ordföranden skola vara lagkunniga och i domsvärv erfarna. Den andre ledamoten skall äga särskild insikt och erfarenhet i arbetsförhållanden och*

därmed förbundna arbetsfrågor. De övriga fyra ledamöterna förordnas av Konungen, två efter förslag av svenska arbetsgivarförbundets förtroenderåd och två efter förslag av landsorganisationen.

Det är ju tydligt att arbetsköparna gärna acceptera ett förslag till en sådan sammansättning. Ty såsom regel torde gälla, att de alltid komma att av en sådan domstol få sina intressen tillgodosedda. Ty personer, som äro lagkunniga, i domsvärv erfarna samt personer, som äga särskild insikt och erfarenhet i arbetsförhållanden och därmed förbundna avtalsfrågor, torde icke kunna uppletas utanför samhällsklasserna, vilket skulle vara förutsättningen för att de skulle kunna anses såsom opartiska. I en sammanfattning av de skäl, som anförts från fackföreningshåll mot de föreslagna lagarna, heter det bl. a. om de »opartiska» domstolarna: »Det hade visserligen gjorts gällande att genom den föreslagna domstolslagen skulle skapas opartiska organ för prövning av tvister mellan arbetare och arbetsgivare. *Opertiska domare kunna emellertid icke erhållas inom det nuvarande samhället.* I de tillämnade domstolarna komme avgörandet att ligga hos jurister, vilka till följd av sin *utbildning och sin samhällsåskådning* komme att se tvistefrågorna från arbetsgivarnas synpunkter. Erfarenheten från det bestående skiljedomsväsendet gäve tydligt vid handen, att de s. k. opartiska skiljemännen i regel ginge arbetsgivarnas ärenden.»

Då vi äro bestämda motståndare till denna nya klasslagstiftning och samtidigt kunna påvisa, huru vår uppfattning delas av hela svenska fackföreningsfolket, få vi med hänvisning till vad ovan anförts hemställa,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 39.

Stockholm den 16 mars 1928.

Aug. Spångberg.

Viktor Herou.

J. P. Dahlén.

Rob. Samuelsson.